

יום חמישי 02 ינואר 2020

לכבוד מר אביחי מנדלבלויט

היועץ המשפטי לממשלה

בפקס: 02-6467001

שלום רב,

דחוף ביותר!

הנדון: התבטאויות ח"כ אלכס קושניר.

דרישה להגשת כתב אישום בהתאם לסעיף 4 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965,

ובהתאם לסעיף 1 (א1)(3) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א – 1951.

בעקבות התבטאויותיו של הח"כ שבנדון, מתכבד הח"מ מטעם אגודת הסטודנטים החרדית בקריה האקדמית אונו, לפנות אליך בדברים כדלקמן:

רקע עובדתי

1. אין זה מן הנסתרות, כי בעת האחרונה, נחשפים אזרחי ישראל, להתבטאויותיו של הח"כ שבנדון, המסיתות בצורה קשה, גזענית, פוגענית ומשסה כלפי הציבור היהודי השומר תורה ומצוות בישראל.
2. התבטאויות אלו הנחזות להיות עובדות באשר לציבור זה, בשקר יסודן.
3. בטרם אצלול למהות המשפטית של פניה זו, מן הראוי יהיה להביא את תמצית עיקרי הדברים כפי שהובעו על ידי הח"כ שבנדון. בסרטון שהעלה אתר החדשות mako, אותו אף צייץ הנ"ל בחשבון הטוויטר שלו, זועק הוא תיגר תוך כדי איור מחפיץ, גזעני, פוגעני ומשסה, על האישה היהודית עם האף היהודי הארוך וזיפי הזקן, השומרת על הלכות טהרה שבהלכה היהודית, כדלקמן:

4. לא זו אף זו, היסטוריית השיסוי של הח"כ שבנדון, מלמדת, כי הנ"ל אינו בוחל בלשונו, המשתרבת השכם וערב באמירות גזעניות ומשסות כלפי הציבור היהודי השומר תורה ומצוות בישראל, על במת כלי תקשורת ובמסגרת קמפיין מפלגתי.
5. חמור מכך, לשיטתו של הח"כ שבנדון, כפי שהציגה היום בכלי תקשורת שונים, סבור הוא כי דעותיו ואמירותיו הגזעניות הינן בבחינת הבעת דעה לגיטימית, החוסה תחת עקרון חופש הביטוי במסגרת תפקידו.
6. חופש הביטוי אינו חופש השיסוי.

7. בפניה זו, אינו מוצא הח"מ מקום לטעון טענות הגנה, בדבר אמירותיו הרדודות של הח"כ שבנדון, או/ו בדבר קמפיין מפלגתו, מאחר וזאת יש להותיר לאמת המדברת בעד עצמה.

8. לאחר חשיבה ומבלי להשוות בין המקרים, ראה הח"מ לנכון להעלות, כי קונטצייט הצגת היהודי עם האף הארוך על ידי הח"כ שבנדון, מעוררת בחרדה את הזיכרון היהודי, באשר לתעמולה הנאצית עם עליית המפלגה הנאצית לשלטון. ר' ויקיפדיה ערך 'דמות היהודי בתעמולה הנאצית':

"המוביל מבחינה זו היה העיתון "דר שטרמר" אותו ערך יוליוס שטרייכר. עיתון זה הציג בעמודיו הראשונים את דמותו של היהודי מעוקל האף, החמדן, הרוצח והאנס. בשיאו של העיתון הגיעה תפוצתו למיליון וחצי עותקים. שטרייכר נדון למוות במשפטי נירנברג על ביצוע פשעים כנגד האנושות."

המהות המשפטית

חוק איסור לשון הרע

9. הסמכות להורות על הגשת כתב אישום בנסיבות העניין, מצויה בפתחך באופן בלעדי, זאת בהתאם לסעיף 4 לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה – 1965 (להלן: "חוק איסור לשון הרע").

10. כמו כן, לא התעלם הח"מ מהעובדה, כי בארבעים שנות קיום החוק בספר החוקים, לא ראה היועץ המשפטי לממשלה להורות על הגשת כתב אישום בעבירה של לשון הרע על ציבור, אף לא פעם אחת. זאת, אף כפי שניתן להיווכח מהמענה לפניית השר שרנסקי, שביקש לנקוט הליך משפטי נגד יוצרי הסרט "גינין ג'נין". או אז כתב היועץ המשפטי לממשלה: "המדיניות הנקוטה מאז חקיקת החוק ב-1965 היא שלא לעשות שימוש בסעיף זה (לשון הרע על ציבור) ואיננו רואים, עם כל שאט הנפש כלפי דברים שבסרט, לשנות ממנה לעת הזאת" (מכתבו מיום י"ב בכסלו תשס"ד (7 בדצמבר 2003)).

11. יחד עם זאת, סבור הח"מ, כי המקרה שבנדון, עומד בבסיס מטרת חקיקת סעיף זה.

12. זאת מאחר ונוכחנו, כי המחוקק הישראלי, ראה לעשות מעשה חקיקתי גם לגבי איסור לשון הרע על ציבור. על מעשה חקיקתי זה, ניתן ללמוד מדברי דב יוסף, שר המשפטים דאז כשהציג בפני הכנסת את חוק איסור לשון הרע, כדלקמן:

"לא זו בלבד שהקורבן הראשון והראשי של לשון הרע על ציבור היה ועודנו לרוב העם היהודי שבגולה; עורכי-דין יהודיים וצירי פרלמנט יהודיים בתפוצות נלחמו במשך דורות על הגנה מעין זו המובטחת בהצעתנו עתה. אפשר לומר שכאן נוצרה מסורת יהודית חילונית, בעלת עמדה אחידה של משפטנים יהודיים בארצות שונות, היכולה לשמש מורה-דרך גם למדינת ישראל. ולא מסורת חילונית בלבד, שהרי כך קוראים אנו בספר "חפץ חיים": "כל שכן אם מבזה את כל העיר, בוודאי עוון פלילי הוא, כי איסור לשון הרע ... אפילו אם מספר על איש פרטי, וכל שכן על עיר שלמה בישראל (כלל י, סעיף יב)". על כן - כל ציבור שיהיה קרבן של השמצה, יהודי או נוצרי - אם בישראל הוא מותקף, יתן לו החוק אותה הגנה שאנו ואבותינו חיפשנו בגלות". (ד"כ 37 (תשכ"ג) 2404)

13. החרה החזיק אחריו ח"כ חיים צדוק, בדבריו כדלקמן:

"ציבורים יהודיים בארצות הגולה נאבקו ומוסיפים להיאבק על הכנסת סעיף כזה בחוקי המדינות שהם יושבים שם, כדי להגן על הציבור היהודי, כציבור, מפני השמצות ודיבות אנטישמיות, ויאה שאנו במדינתנו נעשה את אשר אנו תובעים מאחרים... הסעיף הזה...

יתרום לריסון יצרי איבה בין-עדתיים ולחינוך ליחס של כבוד לזולת, לא רק לזולת - הפרט, אלא גם לזולת – הציבור". (ד"כ 37 (תשכ"ג) 2454).

14. יתירה מכך, יוסיף ויטען הח"מ, כי עם כל החומרה שבמקרים קודמים דומים, הרי יש שוני מהותי בין המקרים. שוני זה טבוע במטרת החוק כפי שהובאה לעיל מדברי הכנסת. בענייננו, הרי שמסע ההסתה של הח"כ שבנדון, מעוררים יצרי איבה בין מגזריים על ידי השמצות ודיבות אנטישמיות. מן הראוי, ששלטון החוק במדינת ישראל, יהווה מגדל אור בנושא זה למדינות העולם, במלחמתו נגד האנטישמיות.

15. ידוע, שכשיש ראיות מספיקות לאשמת אדם, יש להעמידו לדין, זולת אם התביעה סבורה "שאינן במשפט עניין לציבור. על משמעותו של 'עניין לציבור' ניתן ללמוד מדברי הנשיא א' ברק בבג"צ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, כדלקמן:

"השיקול הראשון הינו חומרת המעשה. ככל שמעשה העבירה... חמור יותר, כך רב יותר העניין לציבור שבהעמדתו לדין... יש להתחשב בהיקף הנזק שמעשה העבירה גרם לציבור הרחב או לחלקים ממנו, ובשכיחותה של ההתנהגות העבריינית. השפעתו ההרסנית של המעשה על מרקם חיי החברה ועל סדרי שלטון תקינים, מצביע אף הוא על חומרתו של המעשה".

16. בהתייחס לשיקולים אלו, הרי ברי לכל, כי בנושא שבנדון יש עניין לציבור בהעמדתו לדין. זאת אף נוכח שכיחות התנהגות מסיתה זו אצל הח"כ שבנדון, היקף ליבוי גלי השנאה ודרדור מרקם חיי החברה בישראל נוכח מסע ההסתה של הנ"ל.

חסינות חבר כנסת

17. הח"מ יטען, כי לח"כ שבנדון לא עומדת חסינות עניינית הקבועה בסעיף 1 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א – 1951 (להלן: "חוק החסינות") באשר לדברי ההסתה נשואי פניה זו, זאת בהתאם להחרגה הקבועה בסעיף 1 (א1)(3) לחוק החסינות, כדלקמן:

(א1) למען הסר ספק, מעשה לרבות התבטאות, שאינם אקראיים, של חבר הכנסת שיש בהם אחד מאלה, אין רואים אותם, לענין סעיף זה, כהבעת דעה או כמעשה הנעשים במילוי תפקידו או למען מילוי תפקידו כחבר הכנסת:

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי;
- (2) שלילת אופיה הדמוקרטי של המדינה;
- (3) הסתה לגזענות בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי-אתני;

18. גבולות החסינות העניינית נקבעו זה מכבר בפסיקה כימתחם הסיכון הטבעי, לעניין זה יפים דברי כב' הנשיאה חיות בבג"ץ 11225/03 ח"כ בשארה נ' היועץ המשפטי לממשלה, כדלקמן:

"הנה כי כן, מבחן "מתחם הסיכון הטבעי" שטבע הנשיא ברק בפרשת פנחסי [5] ושאומוץ כמבחן הקובע לצורך פירוש התיבות "במילוי תפקידו, או למען מילוי תפקידו" שבסעיף 1 לחוק החסינות (ראו פרשת התנועה לאיכות השלטון [7]), משמיע לנו כי נקודת המוצא של החסינות העניינית היא שלטון החוק (ראו ס' נבות "חסינותו של חבר כנסת בגין 'הבעת דעה ומעשה במילוי תפקיד' – מבחנים חדשים בפסיקת בית המשפט העליון" (להלן – נבות "מבחנים חדשים" [32]), בעמ' 93). לפיכך על חבר הכנסת ככלל לבצע את תפקידו במסגרת החוק תוך הקפדה על קיומו. עם זאת חוק החסינות מעניק לחבר הכנסת "חגורת ביטחון" באותם מקרים שבהם גלש במילוי תפקידו או למען מילוי תפקידו אל השוליים האסורים, ובלבד שאלה מצויים במתחם הסיכון הטבעי של פעילותו כחבר כנסת. "חגורת ביטחון" זו נועדה להגן על העצמאות ועל חופש הפעולה של חבר הכנסת לבל יירתע מהצבעה, מהבעת דעה ומעשיית מעשים הקשורים קשר בל-יינתק לתפקידו, בשל החשש

שהוא עלול לעמוד לדין בגין כך. לעומת זאת אין החסינות העניינית מיועדת להגן על פעילות אסורה, מתוכננת מראש, שמבצע חבר כנסת תוך ניצול מעמדו זה (ראו פרשת פנחסי [5], בעמ' 687).

19. בענייננו, לא ניתן יהיה לטעון, כי מסע ההסתה של הח"כ שבנדון, הינם בגדר מקרים בהם גלש בעת מילוי תפקידו. נהפוך הוא, אשר יתכנן הנ"ל את פעילותו האסורה נגד שנואיו, בתכנון מראש, תוך ניצול מעמדו, במסגרת קמפיין מתוזמר וממומן על ידי מפלגתו.

20. לאור כל האמור לעיל, אבקשך להורות על בדיקה מעמיקה בנושא ולהורות על הגשת כתב אישום נגד הח"כ שבנדון.

21. כמו כן, לאור בהילות העניין שבנדון, אבקשך לקבל את עמדתך שבנדון בימים הקרובים, לשם בחינת עתירה משפטית בנסיבות העניין, לפקס שמספרו 077-4702792.

לוטה: יו"ר הכנסת, ח"כ יולי יואל אדלשטיין.

22. בברכה,

אילון הירש ישראל יהונתן
מנכ"ל אגודת הסטודנטים, קמפוס חרדי

שמעון שמואלי
יו"ר אגודת הסטודנטים